

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33895
Nom	Museologia i museografia
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1006 - Grau d' Història de l'Art	Facultat de Geografia i Història	3	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1006 - Grau d' Història de l'Art	5 - Patrimoni Historicoartístic	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
PEREZ MARTIN, M ANGELES	230 - Història de l'Art

RESUM

Aquesta matèria pretén abordar l'estat actual de la museologia: la història dels museus, les col·leccions i el seu futur; de la museografia, amb especial atenció a les principals directrius de la seua gestió, a través de diferents departaments i, atenent a la singularitat territorial i de pertinença; i de les exposicions, per mitjà de la seua àmplia varietat tipològica i les fases de desenvolupament del procés expositiu, en el que l'historiador de l'art pot tindre una funció essencial.

Així mateix, en el transcurs de la seua consideració caldrà analitzar les diferents propostes arquitectòniques en territori espanyol, amb especial incidència sobre aquells models que han aflorat en l'última dècada i constitueixen un panorama singular de la museologia a Espanya. Finalment, atendrem la singularitat dels diferents equipaments que s'han convertit en imprescindibles des de la perspectiva d'ús i gaudi dels museus i les exposicions.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Els estudiants que es matriculin d'aquesta matèria han de disposar dels rudiments bàsics en el coneixement de la ciència de la Història de l'Art que han d'haver adquirit en els cursos previs del Grau d'Història de l'Art.

COMPETÈNCIES

1006 - Grau d' Història de l'Art

- Capacitat per aplicar els coneixements bàsics adquirits a través d'un raonament crític aplicat a l'anàlisi i la valoració d'alternatives.
- Capacitat per aplicar els coneixements bàsics a futures situacions professionals, mitjançant l'organització i la planificació adequades dels continguts de la història de l'art.
- Capacitat per presentar i exposar oralment i per escrit projectes de gestió i de discussió de tots els camps d'actuació de la història de l'art.
- Capacitat per transmetre informació, tant oral com escrita, a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Capacitat per a la resolució dels problemes que es presenten en l'exercici professional com a historiador o historiadora de l'art o gestor del patrimoni.
- Capacitat per treballar en equip i integració en equips multidisciplinaris amb professionals d'altres àrees de coneixement.
- Prendre contacte directe amb les obres artístiques mitjançant visites als monuments històrics, museus i exposicions que mostren al públic aquest tipus d'obres.
- Capacitat per dissenyar un projecte integral de gestió del bé artístic, des del seu coneixement fins a la seua explotació social.
- Desenvolupar un aprenentatge autònom i les habilitats necessàries que afavorisquen les relacions interpersonals.
- Coneixement del patrimoni historicoartístic.
- Coneixement de museologia i museografia.
- Saber aplicar els coneixements bàsics de museologia i museografia en la gestió d'institucions museístiques.
- Motivació per la qualitat a través d'un compromís ètic personal amb l'entorn professional.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

L'alumnat haurà d'adquirir coneixements suficients per aprovar l'assignatura referits a: conceptes de museu, museologia i museografia. El col·leccionisme artístic. De la creació dels grans museus a la nova museologia. Aspectes institucionals i jurídics dels museus. Tipologies de museus. Organització i gestió dels museus. La documentació museològica. Maneres d'anàlisi de les obres artístiques. Els museus i la conservació i restauració del patrimoni. El museu i la seva dimensió social. Criteris expositius.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. INTRODUCCIÓ A LA MUSEOLOGIA I MUSEOGRAFIA

Es tracta d'aclarir les diferències substancials entre la ciència de la Museologia i la Museografia, així com les diferents teories que han tractat de renovar la teoria i pràctica museística acord amb la societat actual (museologia crítica, museologia feminista, immersiva).

2. DEL FONS AL MUSEU

La finalitat d'aquesta unitat temàtica és introduir l'alumnat en la formació de les principals col·leccions i el fenomen del naixement dels museus i de les exposicions artístiques. Així mateix, es tractarà les diferents maneres de formalitzar la cessió, donació, o dipòsit de les col·leccions particulars en institucions públiques.

3. GESTIÓ MUSEÍSTICA

Coneixement de les estructures museogràfiques i de les principals formes d'organització departamental i funcional dels Museus. Introduir els estudiants als corrents més actuals de museografia contemporània.

4. LES EXPOSICIONS

Estudi de les diferents tipologies i fases i estructura del projecte expositiu. Anàlisi de les nocions bàsiques per al desenvolupament del projecte expositiu: disseny, cronograma, producció, desenvolupament, instal·lació i la seua visualització en exemples concrets.

5. COMUNICACIÓ, DIFUSIÓ I DIDÀCTICA

Una de les principals funcions del museu actual passa per difondre les col·leccions entre el públic general. Es pretén aproximar l'estudiant a les eines bàsiques de comunicació de l'objecte artístic.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	45,00	100
Pràctiques en aula	15,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	10,00	0
Elaboració de treballs en grup	20,00	0
Estudi i treball autònom	20,00	0
Lectures de material complementari	20,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Es proposa aplicar una metodologia teòrica / pràctica on l'alumne / a pugui discernir i treballar la museologia i el disseny d'exposicions des del coneixement directe i l'experiència pràctica. A més s'exigirà tenir coneixements històrics per poder debatre sobre la gènesi de la museologia i la seva evolució i projecció de futur. L'assignatura es planteja des d'una òptica de reflexió, coneixement i discussió.

A. Tres hores de classe presencial per setmana.

1. Classes teòriques impartides pels professors (30 hores / curs). Aquestes classes tindran una durada de 2 hores a la setmana en les quals els professors exposaran a l'alumnat els aspectes essencials de la matèria, tractaran de sistematitzar els continguts i proporcionaran bibliografia per a la preparació de l'examen.
2. Classes pràctiques (15 hores / curs). Realització d'exercicis pràctics durant una hora a la setmana dins de les classes presencials establertes.

B. Assistència a Seminaris o Activitats Complementàries.

1. Assistència obligatòria de l'alumnat a una activitat, organitzada pels professors de l'assignatura, com visites fora de l'aula o l'assistència a conferències i / o Seminaris monogràfics. Perquè sigui valorada l'activitat, s'haurà de lliurar una memòria sobre l'activitat realitzada.

C. Assistència a tutories no programades.

1. L'alumnat podrà assistir a les hores d'atenció que li professor tingui establertes, per tal de realitzar consultes sobre qualsevol aspecte o dubte sobre l'assignatura.

D. Assistència a tutories programades.

1. L'alumnat haurà d'assistir a tutories programades pel professorat amb la finalitat d'establir els objectius necessaris per a la realització del treball en grup, en sessions programades fora de l'horari docent

AVALUACIÓ

S'avaluarà:

1. El seguiment de la preparació de les classes teòriques i de les classes pràctiques. Aquest control tindrà lloc a través dels exercicis i comentaris de textos realitzats en les classes pràctiques, en les quals s'avaluarà la participació de l'alumnat en el debat establert, així com en els exercicis escrits que han de lliurar al professor/a.
2. L'assistència a seminaris o activitats complementàries dels quals caldrà presentar una memòria per a la seva avaluació final.

3. La prova final constarà de dues parts que s'avaluaran de la forma següent:

a) La realització d'un treball en grup (mínim 4 i màxim 6 persones) consistent en el desenvolupament d'un projecte d'exposició, que computarà pel 40% de la nota de l'assignatura, on s'avaluaran els coneixements adquirits sobre museografia.

b) Una prova escrita, on s'avaluaran els coneixements adquirits en museologia, que computarà pel 20% de la nota de l'assignatura.

El percentatge exacte en la nota final és el següent:

Prova escrita: projecte museogràfic	60%*
Lectures, fitxes d'obra i comentari de textos	30-20%
Assistència a seminari o activitat complementària	10-20%
Total:	100%

* Per a l'avaluació final, serà necessari tenir un mínim de 4 en el projecte expositiu i en la prova escrita de museologia per poder realitzar la nota mitjana. No s'avaluaran els treballs que no hagen estat autoritzats i tutoritzats prèviament. Excepcionalment i en la segona convocatòria es podrà lliurar un treball individual amb el consentiment del professor/a.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- ALONSO FERNÁNDEZ, Luis; GARCÍA FERNÁNDEZ, Isabel. Diseño de exposiciones. Concepto, instalación y montaje. Madrid: Alianza Editorial, 2005.
- HERNÁNDEZ HERNÁNDEZ, Francisca. Manual de Museología. Madrid: Síntesis, 1994.
- ZUBIAUR CARREÑO, Francisco Javier. Curso de museología. Gijón: Trea, 2004.
- FERNÁNDEZ LÓPEZ, Olga. Exposiciones y comisariado: un relato cruzado. Madrid: Cátedra, 2020.
- JIMÉNEZ-BLANCO, Mª Dolores. Una historia del museo en nueve conceptos. Madrid: Cátedra, 2014.
- LORENTE LORENTE, Jesús Pedro (dir.); ALMAZÁN TOMÁS, David (coord.). Museografía, crítica y arte contemporáneo. Zaragoza: Prensas Universitarias de Zaragoza, 2003.
- LORENTE LORENTE, Jesús Pedro. Estrategias museográficas actuales relacionadas con la museología crítica. Complutum, vol. 26, n° 2, 2015, p. 111-120. https://doi.org/10.5209/rev_CMPL.2015.v26.n2.50422
- LORENTE LORENTE, Jesús Pedro. Nuevas tendencias en la teoría museológica a vueltas con la Museología crítica. Museos.es. Revista de la Subdirección General de Museos Estatales, n° 2, 2006, p. 24-33. <https://www.culturaydeporte.gob.es/dam/jcr:f7e98180-b951-45ab-bae3-4af66471ba78/rev02-jesus-pedro-lorente.pdf>
- MOLINS, Patricia (ed.). Dossier Feminismo y museo. Un imaginario en construcción. Espacio, tiempo y forma. Serie VII, Historia del arte, n° 8, 2020. <https://doi.org/10.5944/etfvii.8.2020>
- SANTACANA, Joan; LLONCH MOLINA, Nayra. Manual de didáctica del objeto en el museo. Gijón: Trea, 2012.
- ZACARÉS PAMBLANCO, Amparo. Museos en Igualdad. Diferents. Revista de Museus, n° 6, 2021, p. 28-45. <https://doi.org/10.6035/diferents.6096>

Complementàries

- ALONSO FERNÁNDEZ, Luis. Museología. Introducción a la teoría y práctica del museo. Madrid: Istmo, 1993.
- ALONSO FERNÁNDEZ, Luis. Museología y Museografía. Barcelona: Ediciones Serbal, 2001.
- BELCHER, Michael. Organización y diseño de exposiciones. Su relación con el museo. Gijón: Trea, 1994.
- DE DIEGO, Estrella. El Prado inadvertido. Barcelona: Anagrama, 2022.
- GARCÍA BLANCO, Ángela. La exposición. Un medio de comunicación. Madrid: Akal, 1999.
- LEÓN, Aurora. El Museo. Teoría, praxis y utopía. Madrid: Cátedra, 1978.
- MONTANER, Josep María; OLIVERAS, Jordi. Los museos de la última generación. Barcelona: Gustavo Gili, 1986.

- RICO, Juan Carlos (coord.). Los conocimientos técnicos: museos, arquitectura, arte. Madrid: Sílex, 1999.
- SANTACANA MESTRE, Joan; SERRAT ANTOLÍ, Núria (coords.). Museografía didáctica. Barcelona: Ariel, 2005.
- THOMPSON, Gary. El museo y su entorno. Madrid: Akal, 1998.
- VV. AA. Llibre blanc dels Museus de Catalunya. Barcelona, 1984.
<http://hdl.handle.net/20.500.12368/431>.
- INIESTA I GONZÀLEZ, Montserrat. Els gabinets del món. Antropologia, museus i museologies. Lleida: Pagès editors, 1994.
- MONTSERRAT I MESTRE, Rosa M.; MORRAL I ROMEU, Eulàlia; PORTA I FERRÉS, Eduard. Sistema de documentació per a museus. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Direcció General de Patrimoni, 1982. En: <http://hdl.handle.net/20.500.12368/1056>
- SHELTON, Anthony. Critical Museology: A Manifesto. Museum Worlds: Advances in Research, vol. 1, nº 1, 2013, p. 7-23. <https://doi.org/10.3167/armw.2013.010102>